
ჰაინრიჰ ბიოლის ფონდის სამხრეთ
კავკასიის რეგიონალურ ბიუროში
2012 წლის 16 მაისს გამართული
საჯარო დისკუსია თემაზე:

“თავისუფლება და შიში”

ძირითადი მომხსენებლები:

თათა ცოფურაშვილი - ფილოსოფოსი,
ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი;

გიორგი თაბაგარი - სოციალურ
მეცნიერებათა მაგისტრი, ლგბტ
საქართველოს თავმჯდომარე.

მოდერატორი: ნინო დანელია

ნინო დანელია - “თავისუფლება და შიში” - ეს არის თემა, რომელსაც საიტაც წავიყვანთ, იმ მიმართულებით წავა, იმიტომ რომ ძალიან ბევრ სფეროს ეხება. შეიძლება ეს იყოს ურთიერთგამომრიცხავი კონცეპტები და უმეტესწილად ასეც არის. თუმცა ხანდახან შეიძლება იყოს ერთმანეთის შემავსებელი და განმაპირობებელი. ვნახოთ, როგორი იქნება ჩვენი ორი ძალიან კარგი მომხსენებლის მოხსენება. ჯერ თათა ცოფურაშვილს მოვუსმინოთ, რომელიც გახლავთ ფილოსოფოსი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი. შემდეგ კი მოვუსმენთ გიორგი თაბაგარს, სოციალურ მეცნიერებათა მაგისტრს, “ლგბტ საქართველოს” თავმჯდომარეს.

დღევანდელი დისკუსია ჰომოფობიის და ტრანსჰობიის წინააღმდეგ ბრძოლის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით იმართება. დისკუსიის პარალელურად გვაქვს საქართველოსა და კავკასიაში სოციალური ფოტოგრაფიის ფონდთან თანამშრომლობით მოწყობილი ფოტო-გამოფენა სახელით “აღიარება იწყება შენით”.

ვფიქრობ, რომ ძალიან მრავალმხრივი დისკუსია შეიძლება გვექონდეს, იმიტომ რომ თავად ეს კონცეპტები ფსიქოლოგიური, ფილოსოფიური კონცეპტებია, მრავალი პლასტის მომცველია, როგორც ინდივიდუალურ ისე საზოგადოების დონეზე. და უმეტესწილად შეიძლება ითქვას, რომ სწორედ ეს ორი კონცეპტი განაპირობებს ინდივიდის და მთელი საზოგადოების განვითარებასაც. ბუნებრივია, შეიძლება ვისაუბროთ პოლიტიკურ დონეზე, საზოგადოებრივ დონეზე, რელიგიის დონეზეც, იმიტომ რომ ძალიან მნიშვნელოვანია ამ კუთხით ამ ორი კონცეფციის განხილვა. ძალიან ხშირად სწორედ ავტორიტეტის შიში განაპირობებს ხოლმე თავისუფლების დაკარგვას. შეგვიძლია ასევე ვიფიქროთ თემებზე, რამდენად საჭიროა ზოგადად საზღვრები. იმიტომ რომ შეიძლება შიშის საერთოდ არარსებობა გარკვეულ სირთულეებთან ან რაიონალიზმის ნაკლებობასთან იყოს დაკავშირებული. ან, სჭირდება თუ არა თავისუფლებას საზღვრები, თუ ეს უსაზღვრო კონცეპტია? მოდით, მოვუსმინოთ ჩვენს მომხსენებლებს და შემდეგ კი გავხსნათ დისკუსია. თათა ცოფურაშვილს გადავცემ სიტყვას.

თათა ცოფურაშვილი - როდესაც ამ დისკუსიაში მონაწილეობა შემომთავაზეს და დავთანხმდი, ცოტა სხვა კუთხით ვაპირებდი საუბარს, მაგრამ ბოლო ორი კვირის განმავლობაში ისეთი მოვლენები განვითარდა, რომ ჩემი ხედვაც სადისკუსიო საკითხისადმი შეიცვალა. დღევანდელ შეხვედრას ჰქვია “თავისუფლება და შიში”, მაგრამ სათქმელს ცოტა შორიდან დავიწყებ.

ვგულისხმობ 6 მაისს თავისუფლების შესახებ დეკანოზ თეოდორე გიგნაძის მიერ ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში წაკითხულ ლექციას, რომელიც სახელმწიფო უნივერსიტეტის თვითმმართველობის მოწვევით გაიმართა. ეს იყო ქართულ საჯარო სივრცეში ბოლოს გაჟღერებული თეორიული თვალსაზრისი თავისუფლების შესახებ და ამდენად ალბათ უპრიანია, რომ დღევანდელი დისკუსიის კონტექსტში მასზე რეფერირება მოვახდინოთ.

წავიკითხავ ციტატას ამ ლექციიდან: “რა იყო კომუნიზმი. ვისაც როგორ შეუძლია, ისე იმუშავეს, მაგრამ რამდენსაც უნდა, იმდენს შეჭამს. ანუ ყველას თანაბარი უფლებები აქვს. სინამდვილეში ეს არის შეგნებული ტყუილი. საზოგადოება, სადაც ამბობენ, რომ ყველანი უნდა ვიყოთ თავისუფალნი და თანაბარუფლებიანი, ეს არის ტყუილი. არ არსებობს ასეთი რამ. სოციალური თანაბარუფლებიანობა დედამიწაზე ვერ იარსებებს. დედამიწაზე რაც არ უნდა

დემოკრატიული საზოგადოება იყოს, არსებობს იერარქია. იერარქია ფასეულობათა, იერარქია სოციალური და პოლიტიკური წყობის. ეს არის კანონი, რომელიც ერთ-ერთია ბუნებით კანონებს შორის.”

თეოდორე გიგნადის ეს სიტყვები ნამდვილად არ იქნებოდა ყურადღების ღირსი, რომ არა ერთი თვალშისაცემი გარემოება. მისი რიტორიკა, რომელიც დღეს წარმოადგენს საეკლესიო წრეების იდეოლოგიას, რარიგ გასაოცარიც არ უნდა იყოს, ლიბერტარიანული იდეოლოგიების რიტორიკას დაემთხვა შემდეგი ასპექტებით, რომ გიგნადემ გვითხრა, რომ სოციალური თანასწორობის იდეა საბჭოთა კავშირის რეალობაა და არა განვითარებული თანამედროვე დასავლეთის ქვეყნების და ლიბერტარიანელებსაც სოციალურ სამართლიანობაზე მსჯელობისას მაშინვე კონტრარგუმენტად სწორედ საბჭოთა კავშირი ახსენდებათ ხოლმე. გიგნადემ ასევე თქვა, რომ არ არსებობს საზოგადოება, სადაც მისი ყველა წევრი შესაძლებელია იყოს თავისუფალი და თანაბარუფლებიანი. როდესაც თანაბარუფლებიანობაზეა საუბარი, ბუნებრივია რომ არათანაბარუფლებიანებში, პატრიარქალურ საზოგადოებაში რეპრესირებული სოციალური ჯგუფები: ქალები და ლგბტ თემი მოიაზრება ხოლმე ტრადიციულად, გარდა კიდევ სხვა მრავალი ასპექტისა, რასაც ის გულისხმობდა.

ამგვარ კონტექსტში მნიშვნელოვანია, რომ ლიბერტარიანელები დღეს შეიძლება ითქვას, დგანან რა ველური კაპიტალიზმის სადარაჯოზე, და როდესაც საუბარია შრომის კოდექსში ცვლილებებზე, ტიპიური კონტრარგუმენტი მოჰყავთ ხოლმე, რომ უმუშევრობას შრომის კოდექსი და დასაქმებულთა უფლებებზე ზრუნვა ზრდის, ან სვამენ რიტორიკულ შეკითხვას, რომელი ჯობია, შიმშილით მოკვდე თუ უსაფრთხოების ნორმების დარღვევით გამუშაონ გადამეტებულად. ლიბერტარიანელებიც იმას გვეუბნებიან, რომ საზოგადოება არ უნდა იყოს მოწოდებული მისი წევრების უფლებებზე ზრუნვისთვის და ამ უფლებების გათანაბრებისთვის.

მესამე თეზა იყო ის, რომ გიგნადემ ასევე თქვა, რომ სოციალური თანასწორობა შეუძლებელია, რომ დემოკრატიაც კი იერარქიების გარეშე ვერ იარსებებს. მის რიტორიკაში, იერარქიებზე მინიშნებაში იოლია ამოვიკითხოთ წანამდღვარი იმ იდეისა, რომელმაც დღეს აქტუალობა დაკარგა, მაგრამ რომელსაც რამდენიმე წელიწადში სავარაუდოდ კვლავ გაგვახსენებს ქართველი სამღვდელთა. ეს არის ქვეყნის კონსტიტუციური მონარქიის მოდელზე მოწყობა. მისი რიტორიკა ასევე იყო ლეგიტიმაცია იმ მოცემულობისა, მოვიყვან ერთი სტუდენტის ციტატას: „მღვდელი, კაციც რომ ჰყავდეს მოკლული, ჩვეულებრივ მოკვდავზე ასი თავით მაღლა დგას.“ ამ რიტორიკით სამღვდელთა გვეუბნება, რომ ყველა ადამიანი არ არის თანასწორი დაბადებით და ღირსებით. და ამით ეს რიტორიკა საკუთარი უფლებების ხელშეუხებლობის გარანტიისთვის სჭირდებათ.

იერარქიების კონტექსტში საინტერესოა, რომ ერთის მხრივ დემოკრატიული რიტორიკის მქონე მემარჯვენე ანუ ლიბერალური ეკონომიკური პოლიტიკაც არსებული იერარქიების დაცვაზეა ორიენტირებული და ამ ეკონომიკური პოლიტიკის თეორიული საფუძველია სწორედ ეკონომიკური უთანასწორობის ხედვა, როგორც პროგრესის და ეკონომიკური ზრდა-განვითარების მამომრავებელი ვექტორი. ამდენად, არსობრივ საკითხებზე, აღმოჩნდა, რომ სასულიერო პირების და ლიბერტარიანელების რიტორიკას გადამკვეთი წერტილი აქვს, მაშინ როდესაც საქმე სოციალური თანასწორობის იდეას ეხება. სოციალური თანასწორობის გარეშე არ

არსებობს საზოგადოება, სადაც მისი ყველა წევრის თავისუფლების რეალიზაცია იქნებოდა შესაძლებელი.

თავისუფლება არ არსებობს უფლებების რეალიზაციის შესაძლებლობის გარეშე. რა უფლებებიც არ უნდა გვქონდეს საქართველოს კონსტიტუციით მონიჭებული, თუკი არ გვაქვს მათი რეალიზაციის შესაძლებლობა, მაშინ რიტორიკა ნებისმიერი უფლებების შესახებ მხოლოდ რიტორიკად დარჩება ისევე, როგორც რიტორიკაა დღესდღეობით საქართველოში გენდერული თანასწორობის შესახებ, იმიტომ რომ ეს მხოლოდ ეს მხოლოდ რიტორიკის დონეზეა და არ არის რეალიზებული.

საეკლესიო წრეებიდან წამოსული რიტორიკის და ლიბერტარიული რიტორიკის გადაკვეთის პრეცედენტი ქართულ რეალობაში კვლავ გვაყენებს იმის წინაშე, რასაც ლიბერალური ღირებულებების და ნორმების სწორად გაგების პრობლემა ჰქვია. ამ კონტექსტში არ შეიძლება არ გაგვახსენდეს ფრენსის ფუკოიამა და მისი ცნობილი “ისტორიის დასასრული”. ფორმულირებით “ისტორიის დასასრული” კი რა თქმა უნდა არ გულისხმობდა იმას, რომ ადამიანების ცხოვრებაში არაფერი აღარ შეიცვლებოდა, ან რომ ადგილი აღარ ექნებოდა ხდომილებებს. არამედ ეს ფორმულირება მისთვის აღწერდა იმ ახალ სიტუაციას, რომლის წინაშეც კაცობრიობა აღმოჩნდა სწორედ სოციალისტური ბანაკის დაშლის შემდეგ, რომ ადამიანის უფლებების ლიბერალურ-დემოკრატიული მოდელი არის ის, რასაც მომავალში ვერაფერი დაუპირისპირდება და ამ მხრივ ისტორიაში ცვლილებები არ მოხდებოდა. დღეს, თუკი გავითვალისწინებთ არა მხოლოდ ქართულ რეალობას, არამედ მსოფლიოში გამართულ დისკუსიებსაც, შეიძლება ვთქვათ, რომ ფუკოიამა ნაწილობრივ შეცდა, რადგან მართალია ლიბერალური დემოკრატიის ღირებულებების უალტერნატივობაზე კამათი არ არის, მაგრამ საკამათო რჩება ამ ღირებულებებისა და ნორმების სწორად გაგება.

ლიბერალური დემოკრატიის უმთავრესი ღირებულება ადამიანის უფლებების უპირობო დაცვაა, რაც გადმოცემულია “ადამიანის უფლებების საყოველთაო დეკლარაციის” დასაწყისში, რომ ყველა ადამიანი დაბადებულია როგორც თავისუფალი და თანასწორი მათი ღირსებისა და უფლებების მიხედვით. ადამიანის უფლებების ამ ძირითად თეზას ერთის მხრივ მორალური და მეორე მხრივ პოლიტიკური კონცეფცია აქვს. ადამიანის უფლებების ძირითადი თეზის მორალური კონცეფცია გულისხმობს, რომ ყოველ ადამიანს იმიტომ აქვს სამართლიანი პრეტენზია საჯარო წესრიგზე, რომ იგი ფლობს მორალურ უფლებას ყველა სხვა ადამიანის მიერ იქნას პატივცემული და განხილული თანასწორად. ეს არის სწორედ ის ასპექტი, რომელიც ჩვენთან საქართველოში, როდესაც საუბარია იმაზე, რამდენად ირღვევა ან რამდენად დაცულია ადამიანის უფლებები, უგულებელყოფილია და არ განიხილება. ადამიანის უფლებების ძირითადი თეზის პოლიტიკური კონცეფცია გულისხმობს, რომ ყოველ ადამიანს იმიტომ აქვს სამართლიანი პრეტენზია საჯარო წესრიგზე, რადგან იგი არის პოლიტიკური ერთობის წევრი, რომელიც ამ წესრიგს წარმოქმნის.

ირღვევა რა ადამიანის უფლებების ძირითადი თეზის რომელიმე კონცეფცია, იქნება ეს მორალური თუ პოლიტიკური, შეიძლება ვისაუბროთ საზოგადოებაში ადამიანის უფლებების დარღვევაზე და შესაბამისად, თუკი მაგალითად დარღვეულია მორალური კონცეფცია, რომ ყველა ადამიანი იქნას პატივცემული საზოგადოების მიერ და განხილული თანასწორად, შეიძლება ვთქვათ, რომ საზოგადოებაში ასევე დარღვეულია ადამიანის უფლებები.

სამწუხაროდ, ჩემს მიერ დახასიათებულია რიტორიკის ის ორი ნიმუში, რომელიც დღეს არის დომინანტი ქართულ საზოგადოებრივ დისკურსში. იმიტომ რომ ერთ-ერთ წარმმართველ ძალად სწორედ რელიგიური წრეები გვევლინებიან და მეორე მხრივ ლიბერტარიანული ფრთა სწორედ რადიკალური უთანასწორობის აპოლოგიას ემსახურება. თუმცა აქაც არის სხვაობა. თუკი სოციალური თანასწორობა ორივე ფრთისთვის მიუღებელია, ლგბტ თემთან მიმართებაში მათ რიტორიკაში არის სხვაობა. საეკლესიო წრეების მიერ სახეზეა ჰომოფობიური დისკურსის წახალისება და სტიმულირება ქრისტიანულ მორალზე აპელირებით. ლიბერტარიანელები რიტორიკის დონეზე ინარჩუნებენ ტოლერანტობას ლგბტ თემის მიმართ. ამაზე მეტყველებს 2011 წლის მაისში “ქალთა ინიციატივების მხარდამჭერი ჯგუფის” მიერ ჩატარებული მედია-მონიტორინგის შედეგები, სადაც ლგბტ თემაზე დაწერილი 5 პოზიტიური სტატიიდან 3 “ტაბულაში” იყო გამოქვეყნებული, ნეიტრალური 9 სტატიიდანაც 4 ამავე ჟურნალში გამოქვეყნდა.

ადამიანის უფლებებისადმი მორალური თუ პოლიტიკური მიდგომის გვერდით ასევე არსებობს ამ უფლებების გაგების ორგვარი პარადიგმა. ადამიანის უფლებების ე.წ. მინიმალისტური ინტერპრეტაცია და მეორე - ადამიანის უფლებების ე.წ. მაქსიმალისტური ინტერპრეტაცია. მინიმალისტური ინტერპრეტაცია წარმოდგენილია ჯონ როულსის მიერ, რომელსაც ადამიანის უფლებების ქვეშ ესმის ადამიანის ძირითადი უფლებები - სიცოცხლის უფლება, თავისუფლების უფლება, საკუთრების უფლება და ფორმალური თანასწორობის უფლება. ანუ, ფაქტობრივად მინიმალისტური პარადიგმა გვთავაზობს ადამიანის უფლებების ისეთ გაგებას, როგორც ეს საზოგადოებრივი ხელშეკრულების თეორეტიკოსების მიერ იქნა ჩამოყალიბებული მე-18 საუკუნეში.

ადამიანის უფლებების ინტერპრეტაციის მეორე პარადიგმა, მაქსიმალისტური პარადიგმა არის იურგენ ჰაბერმასის მიერ მოცემული ინტერპრეტაცია. მას ადამიანის უფლებების ქვეშ ესმის ისეთი უფლებები, რომლებიც აუცილებელია თავისუფალი დემოკრატიული საზოგადოებისათვის. ამ ძირითადი უფლებების - სიცოცხლის თავისუფლების, ქონების და ფორმალური თანასწორობის უფლების გარდა ის ასევე ასახელებს გამოხატვის თავისუფლებას და პოლიტიკური მონაწილეობის უფლებას, ახალი იდეების განვითარების შანსს, რაც გულისხმობს ალტერნატიული, ინოვაციური მოსაზრებებისთვის საზოგადოებაში დამკვიდრების შესაძლებლობას. ასევე თავისუფალ სივრცეს ცხოვრების არანორმატიული ექსპერიმენტული ფორმებისათვის. საქართველოში, როდესაც საუბარია ადამიანის უფლებების დაცვაზე თუ დარღვევაზე, და ეს პერიოდულად ქვეყნდება სახალხო დამცველის ანგარიშში, ყოველთვის გამოდიან ხოლმე ადამიანის უფლებების მინიმალისტური პარადიგმიდან და არა მაქსიმალისტურიდან, რომელიც ჰაბერმასის მიერ არის ჩამოყალიბებული და რომელიც ცხოვრების არანორმატიული ექსპერიმენტული ფორმებისთვის თავისუფალი სივრცის შექმნის თვალსაზრისით სწორედ რომ გულისხმობს ლგბტ თემის ხილვადობის გაზრდას და შეიძლება ითქვას, რომ მას გადააქცევს დემოკრატიის გაზომვის ერთ-ერთ კრიტერიუმად თანამედროვე სამყაროში.

შეიძლება ვიკითხოთ, რა შედეგს გვამღვეს ამ კრიტერიუმით დემოკრატიის შეფასება და გაზომვა დღევანდელ საქართველოში. უკანასკნელი კვლევების მიხედვით ლგბტ თემის მიმართ ტოლერანტულად არის განწყობილი საქართველოს მოსახლეობის მხოლოდ 10%, რაც ჩემი აზრით საგანგაში ციფრია. კონტრარგუმენტად იმის თქმა, რომ ოცი წლის წინ ნულოვანი ტოლერანტობა იყო, ალბათ არ არის

დასამშვიდებელი. იმიტომ რომ მაშინ ჯერ ერთი რომ ასეთი კვლევები არ ტარდებოდა და მეორეც, რომც ყოფილიყო ნულოვანი ტოლერანტობა, ამ ხნის განმავლობაში ოთხი თაობის ცვლილება გავიარეთ, ისევე როგორც მოხდა საინფორმაციო საშუალებების რევოლუცია. ვგულისხმობ ალტერნატიული მედია წყაროების გაჩენას და ამ ცვლილებების გათვალისწინებით, 10%-იანი ტოლერანტობა ნუგეშის საფუძველს არ იძლევა. ამ სტატუს-კვოს შექმნაში და შენარჩუნებაში ძალიან დიდი როლი აქვს ჰომოფობიური განწყობების წახალისებას, რაც საეკლესიო წრეების და ქართული მასმედიის მხრიდან ხდება. ვგულისხმობ სიძულვილის ენას, რომელიც მედიის გზით დომინირებს საჯარო სივრცეში. ეს კარგად აისახა ზემოთხსენებულ კვლევაში, რომელიც 2011 წლის მაისში “ქალთა ინიციატივების მხარდამჭერმა ჯგუფმა” ჩაატარა და სადაც მხოლოდ მაისში ლგბტ თემაზე გამოქვეყნებული 38 სტატიიდან 24-ში ეს თემა ნეგატიურად იყო გაშუქებული. დანარჩენი სტატიებიდან, როგორც გითხარით, 5 იყო პოზიტიური და 9 ნეიტრალური. პოზიტიური გულისხმობს იმას, რომ ჰომოფობია წარმოდგენილი იყო როგორც სოციალური პრობლემა.

აღნიშნული კვლევა აჩვენებს, რომ ქართული მედია არათუ იცავს ადამიანის უფლებების უპირველეს პრინციპს, რომ ყველა ადამიანი დაბადებით თანასწორია უფლებებისა და ღირსების მიხედვით, არამედ სისტემატურად არღვევს მას, მაშინ როცა მოწოდებული უნდა იყოს იმისკენ, რომ აკონტროლებდეს აღმასრულებელ ხელისუფლებას, რამდენად იცავს იგი ადამიანის უფლებებს. როდესაც დღეს საქართველოში მედიის თავისუფლებაზე ვსაუბრობთ, მე მგონი თავისუფლების თემა და თუნდაც იგივე შიშის თემა, რომელიც შეიძლება ლგბტ თემს ჰქონდეს დღევანდელ საქართველოში, როდესაც იცი, რომ მოსახლეობის მხოლოდ 10 პროცენტია შენს მიმართ ტოლერანტული, უშუალოდ უკავშირდება მედიის საკითხს. იმიტომ რომ ჩვენსაირ საზოგადოებაში, სადაც კრიტიკული აზროვნების დონე დაბალია და ამას სიხარულით ნამდვილად არ ვამბობ, არის მთავარ ჩამომყალიბებლად სწორედ მასმედია გვევლინება. როგორც კი დგება ხოლმე რეგულაციების შემოღების საკითხი, ან საკითხი, თუ რა შეიძლება იყოს გამოსავალი, იმიტომ რომ ფაქტია, რომ ამ ჩაკეტილი წრიდან ვერ გამოვდივართ უკვე ოცი წელია, საუბარია ხოლმე იმაზე, რომ მედიის თავისუფლება არის ხელშეუხებელი. ნამდვილად ხელშეუხებელია, ამას მეც ვადასტურებ, მაგრამ საუბარია იმაზე, თუ თავისუფლების რომელი განსაზღვრებით ვხელმძღვანელობთ, როდესაც მედიის თავისუფლებაზე ვსაუბრობთ, თავისუფლების ნეგატიური თუ პოზიტიური განსაზღვრებით.

თავისუფლების ეს ორი განსაზღვრება კაცობრიობის ცივილიზებული ნაწილისთვის მე-18 საუკუნის განმანათლებლობიდან მოყოლებული მკვეთრად არის ერთმანეთისგან გამიჯნული. თუკი თომას ჰობსს თავისუფლება ამ სიტყვის ზუსტი მნიშვნელობით ესმის, როგორც გარე შეზღუდვების არარსებობა, და ამით თავისუფლების ნეგატიურ გაგებას გვაძლევს. ლოკი, ფიხტე, ჰეგელი აყალიბებენ თავისუფლების პოზიტიურ დეფინიციას, რომელიც შემდეგ თეზაზე შეიძლება იქნეს დაყვანილი, რომ შეზღუდო შენი თავისუფლება, რათა ადგილი დატოვო სხვისი თავისუფლებისათვის. თავისუფლების პოზიტიური გაგება გულისხმობს, რომ საზოგადოებაში ცხოვრებისას თავისუფლების ის ხარისხი, რომელსაც საკუთარ თავს მივაწერ, უნდა დავუშვა საზოგადოების სხვა წევრებისთვისაც და ამდენად ვაღიარო ისინი ჩემს თანასწორად. ვიდრე სხვებისთვისაც არ ვუშვებ თავისუფლების ისეთსავე ხარისხს, როგორსაც მივაწერ საკუთარ თავს, მანამდე საზოგადოების დანარჩენ წევრებს არ ვაღიარებ ჩემს თანასწორად და მსგავს არსებებად, როგორც ფიხტე იტყოდა.

სხვისთვის დაშვებული თავისუფლების ხარისხი არის ის, რაც ზღუდავს ჩემს თავისუფლებას, ისევე როგორც სხვის თავისუფლებას ზღუდავს ჩემი თავისუფლება. ეს მომენტი წარმოქმნის კიდევ საკუთარ თავისუფლებაზე პასუხისმგებლობას, რამდენადაც, ხარ რა თავისუფალი, ამავდროულად თავადვე უნდა დააწესო შენი საკუთარი თავისუფლების საზღვრები და პასუხისმგებელი იყო ამ საზღვრებზე.

პასუხისმგებლობის ეს მომენტი ქართული მედიის მხრიდან უგულბელყოფილია. ამაზე კარგად მეტყველებს ის, რომ საქართველოში ბეჭდვითი პრესის დიდ ნაწილს ჟურნალისტური ეთიკის კოდექსზე ხელი არა აქვს მოწერილი. შესაბამისად, ჩვენ ისიც კი არ ვიცით, ინფორმაცია, რომელსაც ისინი ავრცელებენ, რამდენად არის ობიექტური და გადამოწმებული და შეესაბამება სინამდვილეს. იმიტომ რომ ჟურნალისტური ეთიკის კოდექსი არა მარტო იმას ავალდებულებს მედია-საშუალებას, რომ სიძულვილის ენა არ გამოიყენონ, არამედ ავალდებულებს იმასაც, რომ ობიექტური ინფორმაცია გაავრცელონ. მოსაზრებები იმის შესახებ, რომ მედიაში დაიწეროს ყველაფერი განურჩევლად იმისა, თუ რა საზოგადოებრივი განწყობების გაღვივებას უწყობს ის ხელს, ჩემი აზრით მიამიტურია. მით უმეტეს რომ ამისი მაგალითებიც არსებობს ისტორიულად და მით უმეტეს საზოგადოებაში, სადაც კრიტიკული აზროვნების დონე დაბალია და სადაც მედია ახდენს მასების ცნობიერების რეალობის უალტერნატივო კონსტრუირებას. ძალიან შორს რომ არ წავიდეთ მსოფლიო მაგალითებით, ამის ძალიან კარგი მაგალითი ჩვენს საკუთარ წარსულში მოგვეპოვება. 80-იანი წლების საქართველოს ვგულისხმობ, როდესაც პრესაში ეთნიკური უმცირესობებისადმი გადმონთხეულმა სიძულვილის ენამ პოლიტიკური კატასტროფების წინაშე დაგვაცენა 90-იან წლებში და შეიძლება ითქვას, რომ “ლიტერატურული საქართველოს” გვერდებზე დაიწყო ქსენოფობიური განცხადებების ტირაჟირება ადამონ ნიხასის მიმართ და შემდეგ ეს ქმედით პოლიტიკაში გადაიზარდა.

გასაოცარია, რომ ამ გამოცდილების უგულბელყოფა ხდება დღევანდელ რეალობაში. მით უმეტეს, რომ ამ გამოცდილებას სულ რაღაც ოცი წელი გვაშორებს და ეს მენტალობის ცვლილებისთვის ძალიან ცოტა დროა. ამაზე ჰომოფობიური განწყობების დიდი დოზაც მეტყველებს ჩვენს საზოგადოებაში და ისიც, რომ ლგბტ თემისადმი მოსახლეობის მხოლოდ 10 პროცენტია ტოლერანტული. ამ სიტუაციიდან გამოსავალი შეიძლებოდა ყოფილიყო სწორედ ჟურნალისტური ეთიკის კოდექსის რეალური ამუშავება საქართველოში და იმის ცოდნა ჩვენი მხრიდან, რომ ყველა მედია საშუალება არის პასუხისმგებელი იმაზე, რასაც გვთავაზობს. თუკი ამ საკითხებზე საუბრისას ვიხელმძღვანელებთ თავისუფლების ნეგატიური განსაზღვრებით და გავიგებთ თავისუფლებას, როგორც ყველაფრის უფლებას, მაშინ რა თქმა უნდა, თუნდა ჟურნალისტური ეთიკის კოდექსზე ხელმოწერა მათი თავისუფლების შეზღუდვად მოგვეჩვენება. მაგრამ თავისუფლების პოზიტიური განსაზღვრების თანახმად, რომლის რეალიზებაზეც არის აგებული მთელი ცივილიზებული სამყაროს საკანონმდებლო სისტემა, თავისუფლება არის იმის განობიერება, რომ საკუთარ უფლებებს აქვს ზღვარი და მედიისთვის ასეთი ზღვარი შეიძლება გახდეს ეთიკის კოდექსი.

დასასრულ ორიოდ სიტყვას ვიტყვი თავისუფლებისა და საზოგადოებაში აპრობირებული თავისუფლების რეპრესირების მექანიზმებზე. იმიტომ რომ როგორც წესი, ეს არის მორალური რეპრესია, რომლითაც ხდება დღევანდელ საქართველოში ადამიანის სექსუალობასთან დაკავშირებული თავისუფლების წინააღმდეგ გალაშქრება. როგორც წესი, ეს ხდება ხოლმე მორალის სახელით. ეს თანაბრად ეხება

როგორც ქალების სექსუალურ თავისუფლებას, ისე ლგბტ თემის წარმომადგენლებს. გასაგებია, რომ ჩვენი, როგორც დასავლური ცივილიზაციის სააზროვნო სივრცეს მიკუთვნებულების სააზროვნო პარადიგმაში თავისუფლება პრინციპულად განსაზღვრულია ქრისტიანობით და იმთავითვე დაკავშირებულია მორალურობასთან, რომ თავისუფლება არის არჩევანი კარგს და ცუდს, კეთილს და ბოროტს შორის. მაგრამ ამ არჩევანის გამო თავისუფლების ცნება თავის თავში მოიცავს მორალის ცნებასაც. მორალის, როგორც კრიტერიუმის, რომლითაც იზომება კარგი და ცუდი, კეთილი და ბოროტი.

როდესაც მიშელ ფუკო მორალის შესახებ საუბრობს, აღნიშნავს, რომ ყოველ მორალურობაში გვაქვს ქცევის კოდები და ინდივიდის სუბიექტივაციის ფორმები. ფორმები, რომლითაც ინდივიდი თავადვე გადააქცევს საკუთარ თავს სუბიექტად. მორალურობის ამ სახეში მნიშვნელოვანია ის, რომ იგი ფოკუსირებულია ავტორიტეტის ინსტანციაზე. ავტორიტეტის, რომელიც აწესებს ქცევის კოდებს, მოითხოვს, რომ ისინი იქნას დასწავლილი, და ამასთან აკვირდება, როგორ სრულდება ისინი. და ავტორიტეტის, რომელიც ამავდროულად აჯარმებს ქცევის კოდების დამრღვევს. ამ პირობებში ინდივიდის სუბიექტივაცია, ინდივიდის მიერ საკუთარი თავის სუბიექტად გადაქცევა, ვლინდება როგორც კვაზიიურიდიული ფორმა, სადაც ეთიკური სუბიექტი მიმართავს თავის ქცევას კანონთა ნაკრებისადმი, რომელსაც უნდა დაუქვემდებაროს საკუთარი თავი იმ რისკით, რომ თუკი ასე არ მოიქცევა, დაისჯება. მორალურობის ასეთი პარადიგმის განხილვისას საინტერესოა, რომ ფუკო დასძენს, რომ არასწორი იქნებოდა ქრისტიანული მორალის ასეთ მოდელზე დაყვანა.

აქ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ნეტარ არიან ევროპელები, იმიტომ რომ ფუკოსგან განსხვავებით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ დღევანდელ ქართულ საეკლესიო წრეებს ქრისტიანული მორალი სწორედ ასეთ კონსტრუქციამდე დაყავთ. ქრისტიანობა საქართველოში სწორედ რომ ხდება დასჯის და სუბორდინაციის რელიგია. ეკლესიის მიერ დასჯის რიტორიკა გამოიყენება ჰომოფობიური განწყობების წასახალისებლად და არა მარტო ამისთვის. იმიტომ რომ სულ უფრო მრავლდება ისეთი შემთხვევები, როდესაც ნაცნობების საბავშვო ბაღიდან დაბრუნებული ბავშვები ამბობენ, რომ ღმერთი დასჯის, თუკი ასე არ მოიქცევა. მაგრამ ჰომოფობიური განწყობების წასახალისებლად დასჯის რიტორიკა მაინც ყველაზე უფრო გამოკვეთილია. აპელირება ხდება ხოლმე ძველი აღთქმიდან ცნობილ გომორისა და სოდომის ისტორიაზე. ქალებთან, როგორც მეორე რეპრესირებულ ჯგუფთან მიმართებაში, ქართული მართლმადიდებლური ეკლესია იყენებს სუბორდინაციის რიტორიკას. პატრიარქის ცნობილ განცხადებას, რომ მრევლი ცოლები ქმრებს ფეხებს უნდა ბანდნენ, აღარ მოვიყვან ციტატის სახით. როდესაც ასეთი სუბორდინაციული მოდელის შემოთავაზების გამო საზოგადოების ნაწილი აღშფოთდა, ითქვა ასეთი რამეც - რა გაშფოთებთ, თქვენ ხომ არ ხართ მრევლი. ამაზე ალბათ უნდა ითქვას, რომ გასაგებია, პირადად მე არ ვარ მრევლი და არ ვღებულობ ამ განაცხადს საკუთარ თავზე, მაგრამ, როგორც ცნობილია, თუმცა ამისი ზუსტი აღწერა არ არსებობს, მრევლია საქართველოს მოსახლეობის 80%. და ის, თუ როგორია ჩემს გარშემო მყოფი საზოგადოების 80% ნამდვილად მეხება. მათი ქცევა ასევე ახდენს გავლენას ჩემზე. საზოგადოება არ არის ის სხეული, სადაც შეიძლება ერთმანეთისაგან მოკვეთილად განვიხილოთ საკუთარი თავი. მეც, როგორც ამ საზოგადოების რიგითი წევრი, ვგრძნობ პასუხისმგებლობას მრევლი ცოლების მიმართ და მიმაჩნია, რომ მათ მიმართ არ შეიძლება ასეთი ადამიანის უფლებების დამრღვევი განცხადების გაკეთება.

ნინო დანელია - დარბაზის რეაქცია მოწოდობს, რომ იშვიათად კარგი მოხსენება მოვისმინეთ. მოხსენება, რომელიც შეეხო ძალიან ბევრ შრეს. რამდენიმე კონცეპტს გამოვკვეთ. საუბარი იყო სოციალურ თანასწორობაზე და თავისუფლების და სოციალური თანასწორობის იდენტურობაზე, იმაზე, თუ რამდენად თავსებადია ისინი ერთმანეთთან. თათამ თქვა, რომ თავისუფლება ხშირ შემთხვევაში არის ადამიანების უფლებების რეალიზების საშუალება და ის შეიძლება განვიხილოთ როგორც საკანონმდებლო, ისე საზოგადოებრივ დონეზე. ცხადია დღეს უფრო მეტს ვილაპარაკებთ საზოგადოებრივ დონეზე.

ბოლოს ასევე მნიშვნელოვანი იყო ის, რომ 80% ბუნებრივია ეხება ყველა ადამიანს, იმიტომ რომ ძალიან ხშირად, როდესაც საუბარია თავისუფლებაზე, ძალიან მნიშვნელოვანია დომინანტური უმრავლესობის წარმოდგენები, მათი ღირებულებები, შეხედულებები და ხშირად სწორედ ისინი განსაზღვრავენ საერთო ტონს. ამ შემთხვევაში ყველა იმ ადამიანს, რომელიც არ ჯდება დომინანტურ უმრავლესობაში, სჭირდება ძალიან სერიოზული ძალისხმევა იმისთვის, რომ გამოიყენოს ბუნებრივი უფლება, იყოს თავისუფალი და გამოიყენოს არჩევანის თავისუფლება ყველა ეტაპზე.

თათას მოხსენება ასევე შეეხო მედიის როლს. საუბარი იყო, რამდენად ზღუდავს პროფესიული ქცევის კოდექსი მედიის თავისუფლებას. ვფიქრობ, რომ ამ შემთხვევაშიც ნეტარ არიან ევროპელები, როდესაც ერთადერთი, რაც ზღუდავს მედიის თავისუფლებას, არის ეთიკის კოდექსი. იმიტომ რომ სწორედაც რომ პროფესიული ნორმაა ერთადერთი, რაც არის უპირატესი და სოციალური პასუხისმგებლობა სწორედ იმას გულისხმობს, რომ ჟურნალისტებს უფლებებთან ერთად აქვთ უზარმაზარი პასუხისმგებლობა საკუთარი საზოგადოების წინაშე. ახლა გიორგის მოვუსმინოთ.

გიორგი თაბაგარი - დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო ჰაინრიჰ ბიოლის ფონდს დღევანდელი საღამოს ორგანიზებისთვის. ბიოლის ფონდი ალბათ ერთ-ერთი გამონაკლისი ორგანიზაციაა საქართველოში, რომელიც სისტემატიურად უთმობს გენდერული თანასწორობის თემას და ლგბტ საკითხებს განსაკუთრებულ ყურადღებას. როგორც ჩემთვის ცნობილია, მან ეს ჯერ კიდევ მანამდე დაიწყო, ვიდრე საქართველოში ლგბტ მოძრაობები ფეხს აიდგამდნენ.

ასევე მინდა მადლობა გადავუხადო სოციალური ფოტოგრაფიის ფონდს კავკასიაში და თამარ ბოკუჩავას, რომელმაც ეს შესანიშნავი გამოფენა შემოგვთავაზა. აქ წარმოდგენილნი არიან საქართველოში ლგბტ თემის წევრები, რომლებმაც ფოტოსესიაში მიიღეს მონაწილეობა და წარმოადგენს განსხვავებულ სახეს ლგბტ თემისას, რომელიც ცხადია, რომ არის ქართული სოციუმის ნაწილი, მაგრამ ზუსტად იმ მიზეზების გამო, რაზეც თათამ ისაუბრა, განყენებულია საზოგადოებისგან. ეს ფოტოგამოფენა საშუალებას მოგცემთ დაინახოთ მათგან განსხვავებული ლგბტ ადამიანები, ვისაც მეინსტრიმ ქართულ მედიაში ძალიან ხშირად ხედავთ, და უფრო ნათელი წარმოდგენა შეგექმნებათ, ვინ და როგორები არიან ლგბტ პირები. აქვე ისიც უნდა ვთქვა, რომ საკმაოდ მწირია რაოდენობა იმ ადამიანებისა, რომლებმაც მიიღეს ამ ფოტოსესიაში მონაწილეობა. ეს ალბათ სწორედ იმ შიშს და წნეხს უკავშირდება, რომელიც არსებობს საზოგადოების მხრიდან. ძალიან რთულია გაუმკლავდე იმ სტიგმას, რომელიც გარანტირებული გაქვს ქამინგ აუთის შემთხვევაში. საზოგადოების ორ ნაწილად დაყოფა ალბათ არასწორია, მაგრამ კითხვის ნიშანს არ დავუსვამ კვლევის

შედეგებს, რომლებიც გვაქვს. საზოგადოების ეს ნაწილი ცალსახად არის მოწყვლადი და ის პრობლემები, რომლებსაც ეს ადამიანები განიცდიან, დროულ მიხედვას საჭიროებს.

სოციალური წნეხი და პრობლემები საკმაოდ კომპლექსურია და წარმოშობს ბევრ გვერდით პრობლემას. როგორც უკვე აღვნიშნე, თითოეული ადამიანი აწყდება სტიგმას, რომელიც გარანტირებულად ელის ქამინგ აუთის შემთხვევაში. და ის პარალელურ რეჟიმში ავითარებს სიყალბეს, რომელშიც ამ ადამიანების დიდ ნაწილს უწევს ცხოვრება. იქმნება საკუთარ წრეში ჩაკეტილი მიკროსამყარო, რომელშიც ეს ადამიანები ცხოვრობენ და უწევთ ურთიერთობა და ვიღებთ ინდივიდების ჯგუფს, რომლებიც არც ახდენენ იდენტიფიცირებას ლგბტ თემთან. პირიქითაც შეიძლება იყოს, ესენი დიდი ალბათობით შეიძლება წარმოადგენდნენ იმ ადამიანების ჯგუფს, რომლებიც განსაკუთრებული აგრესიით გამოირჩევიან ლგბტ თემის მიმართ. შესაბამისად, ტერმინი „ინტერნალიზებული ჰომოფობია“ ცალსახად გვაქვს საქართველოშიც, ისევე როგორც იდენტიფიცირების პრობლემა, რომელიც წარმოდგენილია ლგბტ თემში.

ხელოვნურად ხდება მორგება გარემოსთან, და თავისუფლებას, რომელიც ჰეტეროსექსუალ წყვილს შეიძლება ჰქონდეს, ლგბტ პირები მოკლებულნი არიან. ისეთი მინიმალური მოთხოვნებიც კი, როგორც შეიძლება იყოს ხელჩაკიდებული სეირნობა, შეიძლება მიულწეველ ოცნებად რჩებოდეს ლგბტ ადამიანისთვის. საუბარი არ არის „სივილ ფარტნერშიფზე“ ან „გეი მერიჯზე“, რომელიც საქართველოში ტაბუირებულია და საზოგადოება ამისთვის მზად არ არის.

მინდა შევეხო საქართველოში არსებულ საკანონმდებლო გარემოსაც. ჩემი აზრით ცოტა წინ ვუსწრებთ კიდევ თავად თემში არსებულ გარემოს. ანუ საკანონმდებლო კუთხით ქვეყანა ბევრად უფრო წინ არის წასული, ვიდრე მოსახლეობის და ლგბტ თემის ცნობიერებაა ამ საკითხთან დაკავშირებით. ჰომოსექსუალური აქტის დეკრიმინალიზაცია, რომელიც ათეულობით წელია მოხდა საქართველოში, ისევე როგორც რამდენიმე თვის წინ იქნა მიღებული კანონი, რომელიც ჰომოფობიით მოტივირებულ დანაშაულს, მოგეხსენებათ, რომ ჩაემატა გენდერული იდენტობა და სექსუალური ორიენტაცია, დამამძიმებელ გარემოებად მიიჩნევს. ამას ფეხი უნდა აუწყოს ქართულმა საზოგადოებამ, პირველ რიგში კი თავად ლგბტ თემმა, და ამის მერე უნდა ვისაუბროთ ცვლილებებზე, რომლებიც უფრო გვიან უნდა მოვიდეს ამ ქვეყანაში. თითოეული ჩვენგანი, ლგბტ ორგანიზაციებ ი და მედია, რომლის როლიც ძალიან მნიშვნელოვანია, და საკანონმდებლო ორგანოც, უნდა მივიდეს კონსესუსამდე სიძულვილის ენასთან დაკავშირებით, თუ როგორ გავუმკლავდეთ ამ პრობლემას.

მიუხედავად იმისა, რომ ნელი ტემპებით, მიმაჩნია, რომ რაღაცები პოზიტიურად იცვლება და ბოლო წლების ჩემი პირადი დაკვირვების შედეგად უკეთესი ვითარებაა. არსებობს რამდენიმე ლგბტ ორგანიზაცია, რომელიც იცავს ამ ადამიანების უფლებებს. სიძულვილის ენის დაფიქსირების შემთხვევაში ამ ადამიანებმა თვითონ უნდა მოახერხონ წინააღმდეგობების გადალახვა, რათა დაფიქსირდეს ყველა ასეთი შემთხვევა, თავად უნდა აიმაღლონ ხმა და მიმართონ იმ ინსტიტუციებს, რომლებიც იცავს და ზრუნავს მათ უფლებებზე. და ამის შემდეგ უნდა გავრცელდეს დღევანდელი გამოფენის სლოგანი მთელ საზოგადოებაზე.

ნინო დანელია - დაკონკრეტდა ჩვენი დისკუსიის თემა. გიორგიმ ჯგუფის წევრებს მიმართა, რომ უფრო აქტიურები იყვნენ, თუმცა მე ვფიქრობ, რომ როდესაც გვაქვს საკმაოდ ძლიერი დომინანტური უმრავლესობა, სწორედ ამ უმრავლესობის მორალური პასუხისმგებლობაა ამ თემის გააქტიურება. იმიტომ რომ მარგინალიზაციის, სტიგმატიზაციის რისკი ამ შემთხვევაში უფრო ნაკლებია. შიშშიც უფრო ნაკლები შეიძლება იყოს. თუმცა მოსაზრებები შეიძლება განსხვავდებოდეს ერთმანეთისგან. დისკუსიას გახსნილად ვაცხადებ, ველით თქვენს შეკითხვებს.

ნანა კალანდარიშვილი - მართალია საქართველოში 80% იდენტიფიკაციას აცხადებს ქრისტიანულ რელიგიასთან, მაგრამ აქედან აქტიური მრევლი მხოლოდ 15-20 პროცენტია. მინდა შევეხო ეროვნული იდენტობის და სექსუალური ორიენტაციის გაიგივების საკითხს ჩვენთან. ლაპარაკია იმაზე, რომ ქართველისთვის ეს არ შეიძლება, თუმცა უცხოელების მიმართ უფრო მაღალი მიძღვობაა. განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რომ ჩვენთან მამაკაცი ჰომოსექსუალების მიმართ უფრო უარყოფითი დამოკიდებულებაა, ვიდრე ქალი ჰომოსექსუალების მიმართ.

მაინტერესებს, თქვენი აზრით, როგორ შეიძლება ამ იდენტობების გაყოფა, იმიტომ რომ ჩვენთან ასევე განუყოფელია ქრისტიანობა და ქართველობა. ჩემთვის წარმოუდგენელია, რომ უახლოეს წარსულში ეს მოახერხოს ქართულმა საზოგადოებამ.

ვახტანგ ბახტაძე, ჟურნალისტი, „ჩვენი მწერლობა“ - ითქვა, რომ 80% მართლმადიდებელი ქრისტიანია საქართველოში. აქვე ბრძანეთ, რომ ფეხი უნდა ავუწყოთ და ჩავდგეთ ცივილიზებულთა რიგებში, მაინტერესებს თქვენი მოდელი როგორია. იმიტომ რომ საზოგადოების 80% დაკავშირებულია ქრისტიანობასთან, არის ჯგუფები, რომლებიც განსაკუთრებული რადიკალიზმით გამოირჩევა, მაგრამ აქ ლაპარაკია ქრისტიანობაზე, რომელსაც აქვს თავისი ტრადიცია და წესი და მრევლი იდენტიფიცირებას ახდენს. გარდა ამისა საქართველო ტრადიციების ქვეყანაა. როგორ წარმოგიდგენით ამ ყველაფრის შეთავსება. როგორია თქვენი საოცნებო ქვეყანა.

თათა ცოფურაშვილი - ორივე კითხვა თემატურად დაკავშირებულია ერთმანეთთან. რაც შეეხება სინკრეტულ აზროვნებას, რომ რიგითი ქართველისთვის მართლმადიდებლობა, რელიგიური იდენტობა, ნაციონალური იდენტობა და სექსუალური იდენტობა სინკრეტულ, განუყოფელ ერთიანობად მოიაზრება. გამოსავალი არის სამოქალაქო ცნობიერების ზრდაში და იმის აღიარებაში, რომ ამ ქვეყანაში გვყავს არა მხოლოდ მართლმადიდებელი მოქალაქეები, არამედ სხვა აღმსარებლობის მოქალაქეებიც და როდესაც ამაზე დავიწყებთ ლაპარაკს, კვლავ დავდგებით ისეთივე ფაქტის წინაშე, როგორის წინაშეც აღმოვჩნდით შარშან ზაფხულში, როდესაც იურიდიული სტატუსის მინიჭების გამო სხვა დენომინაციების ეკლესიებისთვის, მოყვა დიდი გამოსვლები. ამან შარშან დაგვანახა, რომ საქართველოში სამოქალაქო ცნობიერების ძალიან დაბალი დონეა. სამწუხაროა, რომ როგორც კი მინელდა გამოსვლების ტალღა, მიუხედავად იმისა, რომ ყველამ, მათ შორის ხელისუფლებამ, სამოქალაქო საზოგადოებამაც დაინახა სამოქალაქო ცნობიერების კრიზისის გამოხატულება და საშიშროება, რომლის წინაშეც შეიძლება აღმოვჩნდეთ ნებისმიერი ასეთი პატარა გამაღიზიანებლის დროსაც კი, თითქმის ერთი წელი გავიდა ამ მოვლენიდან და არ ვიცი, რომ რეალურად რამე გაკეთებულიყო ამ

მიმართულებით, სამოქალაქო ცნობიერების ზრდისთვის, მოსახლეობასთან მუშაობის თვალსაზრისით. არ ვგულისხმობ ცალკეულ აქტივობებს.

რაც შეეხება იმ საკითხს, რომ საქართველოს მოსახლეობის 80% მართლმადიდებელია. მე ვთქვი, რომ მრევლი არ ვარ, მაგრამ მეც მართლმადიდებელი ვარ, რამდენადაც სამი წლის ასაკში მომნათლეს. საქართველოს ეკლესია ალბათ მეც და კიდევ სხვა მრავალს ამ 80%-ს მიმაწერს. ის, თუ რამდენი ადამიანი დადის დღეს რეალურად ეკლესიაში და რამდენია აქტიური მორწმუნე, ამისი აღრიცხვა არ არსებობს. ამ 80%-ის შესახებაც ისევ და ისევ სასულიერო პირებისგან ვიცი. მორწმუნეების აღრიცხვა როგორც ჩანს არ არის თავად ეკლესიის ინტერესებშიც კი. იმიტომ რომ ყოველთვის კარგია მოახდინო აპელირება იმაზე, რომ შენს უკან დგას მოსახლეობის 80% და რეალურად არ იცოდე, რამდენი მხარდამჭერი გყავს.

ტრადიციების ქვეყანაა მაგალითად, გერმანია. რატომ გვგონია, რომ მათზე უკეთესი ტრადიციები გვაქვს, ან რატომ გვგონია, რომ ჩამოგვრჩება კულტურული ან სახელმწიფოებრივი განვითარების თვალსაზრისით. მაგრამ რელიგიის და თუნდაც რელიგიური ტოლერანტობის და პლურალიზმის შეთავსება აბსოლუტურად შესაძლებელი აღმოჩნდა იმ საზოგადოებაში, ისევე როგორც რეფორმაციაც ეკლესიის შიგნით. ასე რომ ყველაფერი შესაძლებელია და არაფერი ერთმანეთს არ ეწინააღმდეგება თანამედროვე საზოგადოებაში, რომელიც უნდა ამოდიოდეს 1948 წლის ადამიანის უფლებების საყოველთაო დეკლარაციიდან. იმიტომ რომ ეს დეკლარაცია არავის ჩაგრავს, ამბობს, რომ ყველა ადამიანი თანასწორია თავისი უფლებებითა და ღირსებით.

ნინო დანელია - ბუნებრივია, სამოთხე არ არსებობს ქვეყანაზე, ამაზე უნდა შევთანხმდეთ, მაგრამ მე დიდი ბრიტანეთი გამახსენდა, რომელიც ძალიან ტრადიციული ქვეყანაა, მაგრამ იქაც ძალიან თავსებადია ადამიანის უფლებები, ტრადიციები და კულტურა. მთავარია, რომ ჩვენს ცნობიერებაში გავყოთ სეკულარული სახელმწიფო და ყველაფერი დანარჩენი.

ჟანა გოგინაშვილი, ჟურნალისტი, „ხალხის გაზეთი“ - საუბრობდით სიძულილის ენაზე ქართულ მედიაში და აღნიშნეთ, რომ ძალიან შეწუხებული ხართ ამ პრობლემით. იქნებ დააკონკრეტოთ, რას აკეთებთ ამ პრობლემის აღმოსაფხვრელად. იმიტომ რომ გეთანხმებით, ეს ნამდვილად პრობლემატური საკითხია.

- ჩემი აზრით პროცენტებზე საუბარი ძალიან სასაცილოა. საინტერესოა, როგორ შეიძლება მართლმადიდებლობასთან იდენტიფიცირებას ახდენს მოსახლეობის 80%. თუ ქრისტიანობას ვგულისხმობთ, აქ უნდა გავითვალისწინოთ, რომ ამ მაჩვენებელში გრიგორიანული ეკლესიის წევრებიც იგულისხმებიან.

რაც შეეხება ადამიანის უფლებებს, ჩემი აზრით ძალიან კარგი გამონათქვამია, რომ ყველას თავისუფლება მთავრდება იქ, სადაც იწყება სხვისი თავისუფლება. ასე რომ, როგორც მე არ მაქვს სხვისი თავისუფლების შელახვის უფლება, ასევე არ აქვს სხვას უფლება, შელახოს ჩემი თავისუფლების უფლება, არა აქვს მნიშვნელობა, მე უმცირესობაში ვარ თუ არა.

- დიდი მადლობა საინტერესო მოხსენებისა და კომენტარებისთვის. ძალიან ბევრი მნიშვნელოვანი საკითხი დაისვა, მაგრამ არ ვახსენებთ ნაციონალიზმის და

ნაციონალური რიტორიკის ზრდას ბოლო პერიოდის საქართველოში, არადა ყოველთვის მრჩება შთაბეჭდილება, რომ ნაციონალიზმის ზრდა ასოცირებულია ტრადიციონალიზმის უცნაურ გაგებასთან, რომელიც მერე უკავშირდება იდენტობის საკითხს. ეს ჩემი აზრით მნიშვნელოვნად არის დაკავშირებული სექსუალურ თემებთან, გენდერის თემებთან. ასე რომ ჩემი აზრით ნაციონალიზმის რიტორიკის უკუგდებაზეც უნდა ვისაუბროთ და მეორე, ერთ-ერთ გამოსავლად მიმაჩნია განათლების სისტემაზე ზრუნვა. ძალიან მაწუხებს არაჯანსაღი ნაციონალური დისკურსით გაჟღენთილი საგანმანათლებლო, როგორც საშუალო, ისე უმაღლესი განათლების სისტემა. ალბათ ეს არის პირველი, რაზეც ქართულმა მოსახლეობამ უნდა დაიწყოს საუბარი. ძალიან მარტივი მაგალითი რომ მოვიყვანოთ, საქართველოს სკოლის მოსწავლეები სწავლობენ მხოლოდ ქართულ ლიტერატურას და არ სწავლობენ მსოფლიო მხატვრულ ლიტერატურას. ეს ჩემი აზრით სასაცილო პარადოქსია, მაგრამ ასეთი მარტივი რაღაცეიდან იწყება ყველაფერი. მერე ლიბერალურ თუ სხვა ღირებულებებზე წარმოდგენის ქონას ვეღარ მოვთხოვთ ამ თაობებს.

ნანა კალანდარიშვილი - როდესაც ქრისტიანების 80%-ზე ვსაუბრობდი, ვთქვი, რომ ესენი არიან მონათლულები, თუმცა შეიძლება არ ახდენდნენ იდენტიფიკაციას მრევლთან. მრევლი ბევრად ნაკლებია. შესაბამისად, როდესაც აგრესიულად განწყობილ ადამიანებზე ვლაპარაკობთ, რომლებიც ქრისტიანული ენით ამართლებენ ამას, ისინი სწორედ ამ კატეგორიას მიეკუთვნებიან. ყველას ერთ ქვაბში მოხარშვა არ შეიძლება.

დავით არაბიძე, განათლების ეროვნული კავშირი - როდესაც საუბარია აღნიშნული ქმედების დეკრიმინალიზაციაზე, უნდა ითქვას, რომ ეს იმ რეჟიმის მიერ განხორციელდა, რომელმაც ხელისუფლების უზურპაცია მოახდინა 1992 წელს, ანუ ანტიკოსტიტუციური შეიარაღებული გადატრიალების შემდეგ. ვგულისხმობ სახელმწიფო საბჭოს, რომელმაც ეს ქმედება განხორციელა 1992 წლის 11 აგვისტოს და მიიღო ორი გადაწყვეტილება - უკანონო შეიარაღებული ფორმირებების აფხაზეთში შეყვანის და აღნიშნული მუხლის ანტისამართლებრივად შეცვლის შესახებ.

რაც შეეხება იდეოლოგიას, რომელზეც საუბრობთ. რატომ არის ეს იდეოლოგია ქართველი ერისთვის მიუღებელი. იმიტომ რომ ეს არის გრიგოლ ხანძთელის მიწა, სამასი არაგველის მიწა, ცხრა ძმა ხერხეულიძის მიწა. ამ იდეოლოგიას აქ არ შეიძლება ჰქონდეს ფესვი. ამ იდეოლოგიის დამკვიდრების მცდელობა გაჩნდა მე-13 საუკუნეში ჯალალედინის მხრიდან. დღეს მისი დამკვიდრების სხვა ტაქტიკა და მეთოდიკაა. მაგრამ უნდა იცოდეთ, რომ ქართველი ერისთვის, რომელიც ყოველთვის მზად იყო და მომავალშიც მზად იქნება თავისი სისხლით დაიცვას სამიათასეკესასწლოვანი სახელმწიფოებრიობა, ღირებულებათა და ფასეულობათა სისტემა, ეს იდეოლოგია მიუღებელი იქნება. ვლაპარაკობ განათლების ეროვნული კავშირის და იმ 87%-ის სახელითაც, რომელიც ერთადერთი დემოკრატიული ფორმით გაირკვა 1991 წლის 26 მაისს.

ღირებულებათა სისტემა, რომელსაც თქვენ ამკვიდრებთ, არის თუ არა იდეოლოგიური დივერსია საქართველოს სახელმწიფოს, ქართველი ერის ღირებულებების წინააღმდეგ.

პაატა საბელაშვილი - არ ვაპირებ კომენტარის გაკეთებას, მხოლოდ დავაზუსტებ, რომ ჰომოსექსუალობის დეკრიმინალიზაცია მოხდა 2000 წლის 1 ივნისს, როდესაც ძალაში შევიდა ახალი სისხლის სამართლის კოდექსი, რომელიც საქართველომ მიიღო, როგორც ევროპის საბჭოს წევრობის ერთ-ერთი მოთხოვნა.

ნინო დანელია - ძალიან მნიშვნელოვან თემებზე იყო საუბარი. განათლება, ბუნებრივია, საფუძველია ადამიანის ცნობიერების. ევროპულ და ამერიკულ სკოლებში, რამდენადაც ჩემთვის ცნობილია, ჩემი შვილიც სწავლობს ამჟამად ერთ-ერთ ასეთ საჯარო სკოლაში, მასთან ერთად არიან ყველანაირი ჯგუფის წარმომადგენლები, იდენტობის თემა რომ გავაგრძელო, თავიდან ეს ალბათ მისთვის უცნაური იყო და ბევრ კითხვას მისვამდა, მაგრამ ახლა ეს მისთვის ძალიან ბუნებრივი და ჩვეულებრივია ამბავია. მან დააფასა სამყაროს მრავალფეროვნება და ალბათ სწორედ სკოლიდან იწყება სამყაროს მრავალფეროვნებით ტკბობა.

გიორგი თაბაგარი - ჰაინრიჰ ბიოლის ფონდის პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობს სიძულვილის ენის მონიტორინგი. შედეგები სამივე ანგარიშის მიხედვით სავალალოა. გაზეთების საკმაოდ დიდი ნაწილი სისტემატიურად იყენებს სიძულვილის ენას. ახლა თან არ მაქვს სტატისტიკური მონაცემები. საკმაოდ რთულია შეთანხმება იმაზე, გვინდა თუ არა სიძულვილის ენის რეგულირება და როგორ უნდა მოხერხდეს ეს, იმიტომ რომ საკმაოდ რთული საკითხია და შეიძლება სასწორზე აყენებდეს მედიის თავისუფლებას. ამაზე იყო დებატები. ბევრი კითხვა შეიძლება დაისვას, გვინდა თუ არა ეს. საუკეთესო გამოსავლად მაინც ეთიკის ქარტია და კოდექსი მიმაჩნია, რომელიც სავალდებულო შეიძლება გახდეს ყველა ჟურნალისტისთვის და გახდეს შიდა სარეგულაციო მექანიზმები, რომელიც დაარეგულირებს მედიის სტანდარტს, თუ როგორ უნდა იმუშაონ ჟურნალისტებმა თავიანთ გამოცემებში.

ვეთანხმები გამოთქმულ აზრს, განათლება არის ის საწყისი, რომელსაც უნდა დაეფუძნოს ყველაფრის შეცვლა. რადგან დღეს ლგბტ საკითხებზე ვსაუბრობთ, აუცილებელია სექსუალური განათლება იყოს საშუალო სკოლის კლასებში მოსწავლეებისთვის მიწოდებული. განათლებიდან უნდა დაიწყოს ის, რაც ნაციონალიზმს და რელიგიურ ექსტრემიზმს შეაკავებს.

რაც შეეხება ტრადიციების საკითხს, ბევრ დასავლურ ქვეყანაში ლგბტ საკითხები და ტრადიციები გვერდიგვერდ ერთ გარემოსა და სივრცეში არსებობს. მას შემდეგ, რაც პროგრესს განვიცდით, ალბათ ეს ასე იქნება საქართველოშიც.

თათა ცოფურაშვილი - სიძულვილის ენასთან დაკავშირებით ამომწურავი პასუხი გაიცა. გამოსავალი ალბათ ის არის, ყველა მედია-საშუალებას ჰქონდეს ლიცენზია, რომ არსებობდეს როგორც გაზეთი, ჟურნალი ან ტელევიზია ჟურნალისტური ეთიკის კოდექსზე ხელი მოწერილი. ეს ცხადია ნებისმიერი ცივილიზებული საზოგადოებისათვის.

ისიც უკვე ისეთი ცხადი გახდა ქართული რეალობისთვის, რომ ბოლო ათი წლის განმავლობაში ნაციონალური დისკურსის წინ წამოწევას მოყვა სწორედ კონსერვატორული მემარჯვენე რიტორიკის გაძლიერება. რაც მთავარია ნაციონალისტური რიტორიკა იმთავითვე გულისხმობს და ებმის კონსერვატორულ და მემარჯვენე მსოფლმხედველობრივ პლატფორმებს. შეიძლება პოლიტიკოსებს უკვე

აღარც კი უნდათ ამდენი მემარჯვენეობა, მაგრამ დატრიალებული ბორბალი თავისას შვრება.

რაც შეეხება იმას, რომ განათლების სისტემა შეიძლება იყოს გზა ხსნისა, ამასთან დაკავშირებით მეც მქონდა ოპტიმიზმი, მაგრამ ბოლოს ის პესიმიზმში გადაიზარდა და ამას თავისი საფუძველი ჰქონდა. იქიდან გამომდინარე, რომ თავად ვარ საუნივერსიტეტო განათლების საფეხურზე ჩაბმული, შემიძლია გაგიზიაროთ ჩემი დაკვირვება. ადამიანებს, რომლებიც მოდიან უნივერსიტეტში, 12 წლის განმავლობაში უკვე ტვინი აქვთ გამორეცხილი იმ ნაციონალისტური და რელიგიური ნარატივებით, რომლებიც დომინირებს ჩვენს საზოგადოებაში და ეს არ არის მხოლოდ სკოლის შედეგი. ეს ხდება ტელევიზიით, მასმედიის საშუალებებით, მახსენდება „გააგრძელე ისტორია“, რომელიც საზოგადოებრივი მაუწყებლით გადაიციმა, ამ ყველაფრით ნაკვები ადამიანისთვის უკვე ძალიან ძნელია ღირებულებების შეცვლა და პრინციპული ტრანსფორმაციის მოხდენა მის მსოფლმხედველობაში ბაკალავრიატში სწავლისას. იმიტომ რომ შენ კვირაში ორი საათი გისმენს, მერე ბრუნდება სახლში, სადაც ალბათ არის იგივე ღირებულებების გარემოცვაში, და ისევ არის გარშემორტყმული ამ რიტორიკის ქსელით. ამისი კარგი გამოხატულება იყო სწორედ ის, რაც პირადად ჩემთვისაც, როგორც ლიბერალური განათლების უნივერსიტეტში მომუშავე პროფესორისთვის გახდა დიდი დარტყმა, ვგულისხმობ თვითმმართველობის მიერ გიგნაძის მოწვევას ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში. ამ პრეცედენტმა დამაყენა სწორედ იმ ფაქტის წინაშე, რომ თურმე მხოლოდ ის ორი საათი, რომელსაც აუდიტორიის წინაშე ატარებ, შესაძლოა დიდად არაფერს ცვლიდეს. ასე რომ მხოლოდ განათლების სისტემაზე აპელირება და განათლების სისტემის განტევების ვაცად გამოყვანა არასწორი პოზიციაა, თუკი განათლების პარალელურად არ მუშაობს ისეთი მძლავრი იარაღი, რასაც ჰქვია მასმედია. იმიტომ რომ დღეს საქართველოში პრობლემა გვაქვს არა იმდენად ახალი თაობის, არამედ ძველი თაობის ცნობიერების ცვლილების, ახალი თაობა ხომ იზოლირებულად არ არის მოცემული ამ საზოგადოებაში, ის თავის მშობლებთან, ბებია-ბაბუებთან არის კავშირში, ამ თაობამდე მისვლის საშუალება კი არის მასმედია. ასე რომ რაზეც არ უნდა ესაუბრო კვირაში ორი საათის განმავლობაში სტუდენტს, თუკი ის სახლში ბრუნდება „ასავალ-დასავალით“ ნაკვებ გარემოში, შენ აბსოლუტურად უძლური ხარ. მით უმეტეს თუ მისთვის არის ისეთი რელიგიური ავტორიტეტები, როგორც არის თეოდორე გიგნაძე, რომლის გამოც მერე გეტყვის, რომ გიგნაძემ უთხრა, რომ ნიცშე ცუდია და არ უნდა წაიკითხო და არ წაიკითხავს. იმის თქმა მინდა, რომ მხოლოდ განათლების სისტემისკენ ნუ გაიშვერთ ხელს. მთელი საზოგადოების მობილიზებაა საჭირო ამ პრობლემის აღმოსაფხვრელად.

თქვენ ბრძანეთ, რომ იდეოლოგიურ ინტერვენციას აქვს ადგილი, მე ვიტყვოდი, რომ რასაც დღეს საქართველოში ვხედავთ არის ინტერვენცია ადამიანების სექსუალურ ცხოვრებაში და ეს ხორციელდება რელიგიური ინსტიტუციების მხრიდან, იქნება ეს რიტორიკის დონეზე თუ მათი სექსუალური ცხოვრების კონტროლის დონეზე. რაც შეეხება იმას, რამდენად მიუღებელი შეიძლება იყოს ქართული ტრადიციებისათვის ჰომოსექსუალობა, შეგახსენებთ კინტოს ინსტიტუტს, რომელიც ქართული კულტურის განუყოფელი ნაწილია. კინტო ქართულ ტრადიციულ კულტურაში გახლდათ ლოკალური ჰომოსექსუალური ქცევის მიმდევარი ადამიანი.

სოსო ხაჩიძე, „ლგბტ საქართველო“ - როდესაც ლაპარაკია საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლებაზე, რა ფორმები მიგაჩნიათ მისაღებად ასეთ შემთხვევაში? როგორ უნდა ავამაღლოთ საზოგადოებრივი ცნობიერება, იმ დასკვნამდე მივედით, რომ მარტო განათლებას ვერ დავეყრდნობით. ამდენი წელია განათლების რეფორმა მიმდინარეობს, მაგრამ იმ თემასთან დაკავშირებით, რომელზეც დღეს ვსაუბრობთ, ეს არაფრით შეინიშნება. ვითვალისწინებთ თუ არა უფლებადამცველებს, ორგანიზაციებს, რომლებიც საკუთარ თავს უფლებადამცველებს უწოდებენ, მაგრამ გამოდიან სხვა ადამიანების უფლებების შეზღუდვის მოთხოვნით.

მარიამ გაგომვილი, „ქალთა ფონდი საქართველოში“ - რამდენად არის პოტენციური საქართველოში ლგბტ მოძრაობის ჩამოსაყალიბებლად და რამდენად ხედავთ ლგბტ მოძრაობას ამ პრობლემების გადაჭრის მთავარ აქტორად.

ალექსანდრე წერეთელი, „ლგბტ საქართველო“ - რამდენად არის ჰომოფობია ცალკე დაყენებული პრობლემა ამ ქვეყანაში და არის თუ არა ეს ზოგადად ქსენოფობიური განწყობების ნაწილი. ვლაპარაკობთ ლგბტ ადამიანების უფლებების დაცვაზე, მათი მდგომარეობის გამოსწორებაზე, ხილვადობის გაზრდაზე, მაგრამ მაინც ჩაკეტილი წრეა. ინფორმაცია არ ვრცელდება. მიუხედავად იმისა, რომ დღეს საქართველოში თითქმის ყველას აქვს წვდომა ინტერნეტზე, არავის უჩნდება განსხვავებული აზრის მიღების სურვილი. მთავარი პრობლემა ჩემი აზრით არის ამ განსხვავებული აზრის აუტანლობა. როდესაც საამისო ძვრები იქნება საზოგადოებაში, როგორც კი გაჩნდება საქართველოში სამოქალაქო საზოგადოება, ეს პრობლემები თავისით დაიწყებს მოგვარებას.

თათა ცოფურაშვილი - გამოსავალი მე მგონი ბოლო კომენტარით მოიხაზა. უნდა დავადასტურო, რომ ჰომოფობიური განწყობები ქართულ რეალობაში არ არის იზოლირებულ ჭრილში განსახილველი. ეს არის იმ შიშების ერთ-ერთი შემადგენელი კომპონენტი, რომელსაც ჩვენ საბჭოთა კავშირის დაშლიდან მოყოლებული, გლობალიზაციის ფერხულში ჩაბმის შემდეგ და ცივილიზებულ სამყაროსთან ინტეგრირების თუ დაახლოების მცდელობა, ვაწყდებით. ასე რომ ეს არის სიახლეებით, ახალი ფენომენები თ გამოწვეული შიშის გამოხატულება. ბევრს შეიძლება მიაჩნია, რომ საბჭოთა კავშირის დროს ლგბტ თემი არ არსებობდა საქართველოში და ეს „ბოროტი დასავლეთის“ ინტერვენციაა. უნდა გავუსწოროთ თვალი რეალობას და ვთქვათ, რომ ეს არსებობდა და არსებობს ყველა საზოგადოებაში. რეპრესირება არ არის ის გზა, რომელსაც ცივილიზებული სამყარო ირჩევს. აქ ისევ ვდგებით იმ ალტერნატივის წინაშე, გვინდა თუ არა ვიყოთ ცივილიზებული სამყაროს ნაწილი, თუ გვინდა ვიყოთ ისეთივე ხელით სანიშნებელი, როგორიც ადამიანის უფლებების დარღვევის თვალსაზრისით არის დღეს ირანი. მე არ ვისურვებდი დღევანდელ ირანში ცხოვრებას და იმედი მაქვს, რომ საქართველო არასოდეს არ გადაიქცევა ასეთ ქვეყანად.

ინტერნეტი და ალტერნატიული მედია საშუალებები არ მუშაობს იმ გაგებით, რომ ინფორმაციის გაცვლა-გამოცვლის საშუალებად არ გვევლინება დღესდღეობით, რაც ძალიან სამწუხაროა. ამიტომ მეც მიმაჩნია, რომ როდესაც საუბარია მედია სივრცის გარღვევაზე, ჯერჯერობით აუცილებელია ტრადიციული და უკვე არსებული მედია საშუალებების გამოყენება. იმიტომ რომ საქართველოს მოსახლეობის უდიდესი

ნაწილისთვის, მიუხედავად იმისა, რომ ხელი მიუწვდებათ ინტერნეტზე, იგი ჯერ კიდევ არ გამხდარა ინფორმაციის მოპოვების საშუალება.

გიორგი თაბაგარი - გავიზიარებ თათას პოზიციას. განათლებასთან ერთად მედიასთან აქტიური მუშაობაა საჭირო. საუბარია ისევ და ისევ ტრადიციულ მედიაზე, იმიტომ რომ ლგბტ ორგანიზაციებს საკმაოდ კარგად აქვთ ათვისებული სხვა დანარჩენი მედია საშუალებები, მაგრამ საზოგადოების აზრს მაინც ტრადიციული მედია ქმნის, საზოგადოების 80% ისევ ტელევიზიებიდან იღებს ინფორმაციას. აუცილებელია ამ სივრცის ათვისება იმისთვის, რომ საზოგადოების ცნობიერება ამაღლდეს ამ კუთხით.

ლგბტ თემის მობილიზება ასევე მნიშვნელოვანია. იმიტომ რომ საზოგადოების დანარჩენ ნაწილს ისე ვერ მიაწვდი პრობლემას, თუ ის თავად თემის შიგნით კარგად არ არის გააზრებული. ასევე აუცილებლად მიმაჩნია ადვოკატირების კამპანია. მე ცოტა პესიმისტურად ვარ განწყობილი ამ ეტაპზე, იმიტომ რომ ლგბტ ორგანიზაციები არ არიან ჰომოგენურები.

ნინო თოფურაძე, რადიო „ცხელი შოკოლადი - ვინ თესავს შიშს და რატომ არ არის სახელმწიფო იმის გარანტი, რომ შექმნას უსაფრთხო გარემო ნებისმიერი სექსუალური ორიენტაციის მქონე ადამიანისთვის?

კონსტანტინე მელაძე, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტი - წინა გამომსვლელმა შიში ახსენა. მანამდე ეს სიტყვა არ გაჟღერებულა. დიდი მადლობა „ცხელი შოკოლადის“ წარმომადგენელს, რომ შემახსენა ჩემი კითხვა.

თათამ გვიამბო, რომ ბავშვებს უკვე ბალის ასაკში ეუბნებიან, რომ ღმერთი დასჯით და ა.შ. ღმერთი მართლა დასჯის თუ საერთოდ დასჯადია ეს პროცესი, რისთვისაც სჯიან ამ ბავშვს?

ნინო დანელია - იუმორი კარგია, ალბათ არ გვაქვს მოლოდინი, რომ ამ კითხვას სერიოზული პასუხი გაცემდნენ. თქვენ თქვით, რომ შიშზე საუბარი არ ყოფილა, მაგრამ მე თუ მკითხავთ, ძალიან ბევრი ვილაპარაკეთ ამაზე. იდენტობის თემა, არჩევანის თავისუფლება პირდაპირ კავშირშია შიშთან. ასევე ვფიქრობ, რომ ბევრი ვილაპარაკეთ ავტორიტარიზმზე თუ ავტორიტეტებზე, რომლებიც განსაზღვრავენ ხოლმე ადამიანების ნების თავისუფლებას.

თათა ცოფურაშვილი - სახელმწიფო მაშინ შეიძლება გახდეს ამის გარანტი, როდესაც დემოკრატიის თვალსაზრისით უფრო მეტი წინსვლა გვექნება. ამ ეტაპზე რასაც ვხედავთ, პოლიტიკურ ძალებს არ ახასიათებს ჰომოფობიური რიტორიკა და ამაში ვერ დავადანაშაულებთ. თუმცა ამ საკითხის არტიკულირების ეშინიათ, იმიტომ რომ იციან, რომ ეს არ არის საარჩევნოდ მომგებიანი თემა. და იციან, რომ არ ვცხოვრობთ დღევანდელ ამერიკაში, სადაც ობამასთვის იმის თქმა, რომ იგი გეი ქორწინების მხარდამჭერია, საარჩევნო ქუელების მომტანია. პრობლემაა თავად საზოგადოებაშიც. ჩვენ მიჩვეულები ვართ ყველაფრის ხელისუფლებისთვის ან პოლიტიკური ძალებისთვის გადაბრალებას. გიორგიმ დასაწყისში აღნიშნა, ჩვენი საკანონმდებლო სივრცე გაცილებით უფრო ლიბერალურია, ვიდრე თავად საზოგადოება. ჩვენს საზოგადოებას და იმ მორალური რეპრესიის მანქანებს,

რომელსაც ყოველდღიურად განვიცდით, ჩვენი საკანონმდებლო სივრცე წინ უსწრებს. ამიტომაც არის ეს მოცემულობა, რომ კანონები ვერ მუშაობს რეალობაში.

შიშის წყაროს პირადად მე საეკლესიო წრეების რიტორიკაში ვხედავ, იმიტომ რომ ეს არის სწორედ ის რიტორიკა, რომელიც მერე პოლიტიკური ქულების დაგროვების საშუალება გახდება ხოლმე პოლიტიკოსებისთვის. რეალური პრობლემა ის არის, რომ მორალური რეპრესიის მანქანა, რომელიც ამ მიმართულებით მუშაობს დღევანდელ ქართულ საზოგადოებაში, არის სწორედ ავტორიტეტის ინსტანციაზე ორიენტირებული და თუ შეიძლება ასე ითქვას, მორალური კრიმინალიზაცია ხდება ლგბტ თემისა. მიუხედავად იმისა, რომ საკანონმდებლო სივრცის დონეზე დეკრიმინალიზაცია უკვე შემდგარია, მაგრამ 2000 წლიდან მოყოლებული, დაიწყო მორალური კრიმინალიზაცია, რაშიც მორალური რეპრესიის მეთოდებს ვგულისხმობ, რომელი მედიის და სასულიერო პირების რიტორიკით ვრცელდება. ორივე ეს ინსტანცია კი რიგითი ქართველი მოქალაქისთვის ავტორიტეტული ინსტანციაა.

გიორგი თაბაგარი - ის, თუ საიდან მოდის შიში, ძალიან კომპლექსური საკითხია. აერთიანებს ერთბაშად ყველაფერ იმას, რაზეც უკვე ისაუბრა თათამ. ეკლესია ალბათ მისი შემადგენელი ნაწილია, რომელიც გავლენას ახდენს იმ სოციუმზე, სადაც ჩვენ გვიწევს ურთიერთობა. ნებისმიერი ლგბტ პირი, რომელსაც უნდა რომ გახსნილად იცხოვროს, აწყდება იმ პრობლემას, როცა ოჯახის მხრიდან ხდება მისი სტიგმატიზირება, თავის მხრივ ოჯახი ხდება სტიგმატიზებული. კონსერვატიული საზოგადოების შეკრული წრეა, რომელიც ბევრ რაღაცაზე ახდენს გავლენას. საბოლოოდ, შიში იმისა, რომ იცხოვრო ისე, როგორც გინდა, და დაეწაფო თავისუფლებას, რომელიც ასე მნიშვნელოვანია ყველა ჩვენგანისთვის, ძალიან რთული გადასალახია.

ნინო დანელია - დასასრულს მოკლე რეპლიკა - ღმერთი არ სჯის, ღმერთს უყვარს.

აღნიშნული დებატები ხორციელდება ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის "სიძულვილის ენის წინააღმდეგ ბრძოლა საქართველოში: ლაკმუსის ტესტი სოციალური ტოლერანტობისა და ადამიანის უფლებებისათვის" ფარგლებში.